

nok sige, at Bestemmelsen ikke har stor positiv Værdi. Alligevel er det min Opfattelse, at den vil virke som et Krav paa Generalforsamlingerne; man vil ved Valget have dette Udtryk for Øje og tage Hensyn til det. Men ogsaa paa dette Omraade mener jeg, der maa finde en Selvudvikling, en Selvopdragelse Sted hos Befolkningen, Ansvarsfølelsen maa efterhaanden rejses, og jeg synes, der er meget god Grund til at mene, at dette ogsaa er Tilfældet, og navnlig paa Revisionsomraadet, hvor man netop i de senere Aar har været Vidne til en ganske tilfredsstillende Udvikling.

Det ærede Medlem kom ind paa Spørgsmaalet om Renteraadet, uagtet han erkendte, at saaledes som Situationen ligger, kan der vanskeligt blive Tale om at komme ind derpaa i denne Forbindelse. Da der om dette Spørgsmaal blev ført en temmelig lang Diskussion i Landstinget, skal jeg indskrænke mig til at henvise ærede Medlemmer til denne; jeg vil ikke være i Stand til at give nogen bedre Begrundelse af mit Standpunkt end den, jeg gav der. Jeg skal dog sige, at Misforstaaelsen først og fremmest beror paa, at det ærede Medlem gaar ud fra, at en høj Indlaansrente fører en høj Udlaansrente efter sig; Forholdet er selvfølgelig netop det omvendte, det er den høje Udlaansrente, som medfører den høje Indlaansrente, og den høje Udlaansrente er vi jo her i Landet ikke selv Herre over, den bestemmes af andre Forhold. Maa jeg i denne Forbindelse gøre opmærksom paa, at man skal efter min Mening ikke tage sig det saa forfærdeligt nær, at vi nu i en længere Aarrække her i Landet har haft en høj Rentefod. Det har sine ganske naturlige Aarsager, som der ikke er Grund til at skræmmes over. Det har den naturlige Aarsag, at man hele Verden over har udfoldet en ganske betydelig Foretagsomhed i en lang Aarrække, efter at man i den umiddelbart foregaaende Periode i 1893—1894 og deromkring havde været nede paa en Rentesats, som vi vore Øren lød latterlig, naar vi fik den fra Udlandet. Jeg husker, at man paa et bestemt Tidspunkt i London var nede paa en Privatdiskonto af $\frac{9}{16}$ pCt., og paa samme Tid var vi her i Landet nede paa 3 pCt. Nationalbank-Diskonto. Forholdet var den Gang det, at Folk ikke sjælden gik ned i Nationalbanken og fik Veksler diskonteret til 3 pCt., hvorefter de anbragte Pengene i Sparekassen til $3\frac{1}{2}$ pCt. Forskellige Steder havde man en Bestemmelse om, at en Sparer ikke maatte have mere end een

Kontrabog, og det kunde hælde, at en Mand, som vilde sætte Penge ind, blev taget i Forhør, og der blev sagt til ham: De har vist en Kontrabog til! Folk opgav Børns Navne og fingerede Navne for at faa Penge sat ind saavel i Sparekasser som Banker. Den Tilstand ligger ikke længere tilbage, end at ærede Medlemmer, der har beskæftiget sig med Sparekassævesen, udmærket godt kan huske det. En saadan Tilstand kan komme igen. Men naar vi i en Aarrække alligevel ikke har kendt noget saadant, og vi ikke tror, at det vil komme igen foreløbig, ligger det ikke blot i vor Afhængighed af Udlandets Pengeforhold, men ogsaa i høj Grad i den meget større Foretagsomhed, som vi har udfoldet paa alle Omraader. Den sætter sine Spor paa dette Omraade, den medfører en højere Rentefod. Jeg skal gøre opmærksom paa, hvor uhyre uvillig man her i Landet i det hele taget er til at tage Hensyn til det Vink, som den højere Rente er. Vi planlægger vore Foretagender og sætter dem i Gang, uden at vi vil høre Tale om, at Landets økonomiske Bæreevne i Virkeligheden er udtømt. Det var Forholdet i 1908, da Landet stod overordentlig vanskeligt, men man mærkede end ikke den Gang til, at Folk i nævneværdig Grad opgav de økonomiske Foretagender, de havde for, og i de Aar, der er forløbet senere, har Forholdet udviklet sig ganske paa samme Maade. Man er ikke bange her i Landet for at tage fat paa økonomiske Foretagender. Det er naturligvis i og for sig en god Ting, at Folk er vindskibelige og vil sætte deres Kræfter ind, men saa kan man ikke samtidig forlange til enhver Tid at have en billig Rente, saa maa man ogsaa være forberedt paa, at Rentefoden paavirkes deraf. Man maa kun haabe, at de Foretagender, der sættes i Gang, er i Stand til at bære denne Rentefod.

Forholdet mellem Banker og Sparekasser kan efter min Mening slet ikke reguleres ved; at man søger at indføre Tvangsbestemmelser paa dette Omraade, hvor der er saa unaturlige, som de overhovedet nogetsteds kan være. Forholdet mellem Banker og Sparekasser skal reguleres, som jeg udtalte forleden, paa den Maade, at Banker og Sparekasser hver for sig lægger Vægt paa at røge deres naturlige Opgave, det er det Hovedsynspunkt, som vi maa have frem i denne Sag. Og man kan roligt sige, at selvom den ene Part paa dette Omraade skulde svigte, vil det alligevel have sin store Virkning, at den anden Part opfylder